

СОВЕТ КЗЫЛ-ЯРСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
БАВЛИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАУЛЫ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
КЗЫЛЪЯР АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

«20» февраль 2021 ел

Кзыльяр авыл

№ 19

Совет карарына үзгәрешләр кертү турында
Кзыльяр авыл жирлеге 2018 елның
28 августыннан №67 «Раслау турында
төзекләндерү, чисталык кагыйдәләре
муниципаль район территориясендә тәртип саклау
"Кзыльяр авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге
Баулы муниципаль районыны
Татарстан Республикасы

2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә
оештыруның гомуми принциплары турындагы Федераль закон нигезендә Кзыльяр авыл
жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы «Кзыльяр авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү, чисталык һәм тәртип кагыйдәләрен
раслау турында» 2018 елның 28 августындагы 67 номерлы Кзыльяр авыл жирлеге Советы
карарына (карарлар белән кертелгән үзгәрешләр белән) үзгәрешләр кертү турында " 2018
елның 28 августындагы 67 номерлы карары 2018 елның 19 ноябрәнән № 84, 30.01.2009 №92,
20.03.2020 №122) түбәндәге үзгәрешләрен кертте:

7 бүлекне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«7. Муниципаль берәмлек территориясендә инженерлык-коммуникацион (Жир), ремонт һәм
башка эшләр житештерү

7.1. Жир эшләрен башкаруга ордер бирү тәртибе

7.1.1. Исемлек буенча жир эшләрен барлык төрләрен житештерү (әлеге Кагыйдәләргә 1 нче
кушымта) бары тик жир эшләрен башкаруга ордер булганда гына рөхсәт ителә (алга таба -
Ордер). Ордерның формасы әлеге Кагыйдәләргә 2 нче кушымта белән расланган.

7.1.2. Территорияне төзекләндерү белән бәйлә төзелеш һәм жир эшләрен, инженерлык
коммуникацияләрен төзү һәм ремонтлау эшләрен башкару срокларын килештерү һәм
координацияләүне вәкаләтле орган башкара. Жир эшләрен башкаруга Ордер вәкаләтле орган
тарафыннан бирелә.

7.1.3. Жир эшләрен башкаруга ордер алу өчен вәкаләтле органга 10 көннән дә соңга калмыйча,
объектны финанслау, кирәкле материаллар, механизмнар, саклану чаралары (киртәләр, юл
билгеләрен кисәтү һ.б.) һәм кирәкле документлар (әлеге Кагыйдәләргә 4 нче кушымта) белән
тәэмин итү турында язмача гариза (әлеге Кагыйдәләргә 3 нче кушымта) бирергә кирәк.

Ордер алу бурычы заказчыга яки эш башкаручыга йөкләнә.

Эшләрен житештерүче, заказчының рәсмиләштерелгән ордеры булуына инанмыйча, эшләр
башкарырга хокуклы түгел.

Вәкаләтле орган жир эшләрен башкаруга ордер алуга язма гариза алынганнан соң 10 көн
эчендә:

а) документларның булу-булмавын һәм аларның билгеләнгән таләпләргә туры килүен
тикшерү үткәрә;

б) проектның Дәүләт шәһәр төзелеше нормативлары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры килүен тикшерү үткәрә;

в) жир эшләрен башкаруга ордер бирә яки баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ордер бирүдән баш тарта.

Вәкаләтле орган әлеге Кагыйдәләрнең 4 нче кушымтасында каралган документлар булмаганда яки проектның шәһәр төзелеше нормативларына туры килмәве очрагында ордер бирүдән баш тарта.

7.1.4. Жир эшләрен башкаруга Ордер оешма, предприятие, учреждение, физик затка - капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау буенча заказ бирүчегә бирелә.

7.1.5. Жир эшләрен башкаруга ордер биргәндә вәкаләтле орган, жирле шартларны исәпкә алып, эшләрен башкару срокларын һәм бозылган төзекләндерүне тулысынча торгызу срокларын билгели.

Ордер, гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре белән каралган эшләрен башкаруның норматив дөвәмлылыгын исәпкә алып, эшләрен башкаруның билгеләнгән графигы нигезендә, билгеләнгән вакытка рәсмиләштерелә.

Ордер анда күрсәтелгән төрләргә, күләме, вакыты һәм урыны гамәлдә. Эшләр ордерда күрсәтелгән эшләрен житештерүче тарафыннан гына башкарыла ала. Эшләрен башкару барышында гариза бирүче вәкаләтле органга рөхсәт бирү шартларын үзгәртү (эшләрен жаваплы башкаручы, лицензияләр срогы тәмамлану, проект карарларының мөһим үзгәрешләре һ. б.) турында хәбәр итә. Ордерда күрсәтелгән эшләрен житештерүче ордерында алыштырылган, объектны башка эш башкаручыга тапшырган очракта, ордер бирелгән эшләренң заказчысы аны кичекмәстән башка эш житештерүчегә янадан рәсмиләштерергә тиеш. Гамәлдәге ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр аны бирү урыны буенча гына кертелә.

Ордерда күрсәтелгән эшләрен башлау вакыты 5 (биш) көнгә тоткарланганда, эшләр башкаруга бирелгән ордер гамәлдә түгел дип таныла һәм Вәкаләтле органга срок чыкканнан соң 3 көн эчендә кире кайтарылырга тиеш.

7.1.6. Төзелеш дөвәмлылыгы белән бер айдан артык булган эшләр башкарганда, жир эшләрен башкаруга ордер аерым этапларга, аларның һәркайсына эш срокларын билгеләп, бирелергә мөмкин.

7.1.7. Вәкаләтле орган элек башкарылган жир эшләре буенча эшләр житештерүче яки заказ бирүченең әлеге кагыйдәләрнең нигезләмәләрен системалы рәвештә (2 һәм аннан да күбрәк тапкыр) үтәмәве, эшләр житештерүче яки заказчы ягыннан жир эшләрен башкаруның килештерелгән срокларын системалы рәвештә бозу (2 һәм аннан да күбрәк тапкыр) булуы, төзекләндерү эшләре янадан торгызылмавы яки башланган эшләрен тәмамлауга кадәр элек бирелгән ордер буенча нинди дә булса бурычлар булуы ачыкланса, ордер бирүдән баш тарта.

7.1.8. Вәкаләтле орган ордерның гамәлен түбәндәге очракларда туктатып тора:

- житештерүче тарафыннан ачыкланган житешсезлекләренә бетерү буенча күрсәтмәләр үтәlmәүне системалы (2 һәм аннан күбрәк тапкыр);;

- әгәр жир эшләре башкарыла торган объектның торышы кешеләрнең тормышына, сәламәтлегенә һәм транспорт хәрәкәтенә куркыныч тудырса;

- заказчы яки эш башкаручы ягыннан ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен бозуларны ачыклау, рөхсәтнамәнең, килешүләрнең гамәлләрен вакытлыча туктату, алар нигезендә ул бирелгән.;

- жир эшләре алып барыла торган урын белән янәшә урнашкан биналар һәм корылмаларның конструкцияләре һәм элементлары деформациясә барлыкка килү.

Ордерның гамәлдә булуы туктатылган очракта, эш башкаручының ордеры тартып алынырга тиеш, алмашка эшләрен туктату турында күрсәтмәләр бирелә.

Ордерның гамәлен туктатып торуга сәбәп булган житешсезлекләренә бетергәннән соң, аның гамәле янадан торгызыла (ордер эш бирүчегә кире кайта). Шул ук вакытта ордерда аның гамәлдә булуын тиешле чорда туктатып тору турында билге ясала.

Ордерның гамәлен торгызу эш башкаручының хокук бозуларны бетерүне раслаучы һәм жир эшләрэн башкаганда элеге кагыйдәләрне үтәүне гарантияләүче вәкаләтле органга язмача мөрәжәгатә буенча башкарыла.

7.1.9. Яраклылык вакыты чыккан ордер буенча эшләр башкару тыела. Яраклылык вакыты чыккан ордер буенча эшләрне башкару жир эшләрэн үз белдеге белән башкару дип таныла. Эшләрне билгеләнгән срокта яки эшләрне ордерда билгеләнгән срокта тәмамларга мөмкинлек бирми торган сәбәпләр килеп чыккан очракта, заказ бирүче яки эшләр башкаручы эшләрне башкару срокларын озайту турында язма үтенеч белән вәкаләтле органга мөрәжәгать итәргә тиеш. Озайту ордерда күрсәтелгән эшләрне тәмамлау срогы чыкканчы биш календарь көннән дә ким булмаган вакыт эчендә башкарыла.

7.1.10. Эшләрне туктатканда, финанслау булмау сәбәпле, ордер эшләрне башкару хокукыннан башка (бары тик төзелеш мәйданчыгы территориясен карап тоту өчен генә), төзелеш мәйданчыгын карап тоту өчен тулы җаваплылык белән эш заказчысы тарафыннан яңадан рәсмиләштерелә.

Озак вакытлар финансланмаган очракта объект резервланган булырга мөмкин, ордер ябылган. Резервланган объектны карап тоту өчен заказ бирүче җаваплы.

7.1.11. Зур озынлык трассаларында һәм автоюллар кисешкән вакытта Ордер һәр участокка эш срокларын билгеләп, аерым участокларга бирелә, ләкин 100 п.м. суүткәргеч, канализация, жылылык трассасы, газүткәргеч һәм 200 п. м. дан артык түгел.

7.1.12. Элеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән очракларда ордерларны рәсмиләштерүнең гамәлдәге тәртибе үзгәртелергә мөмкин.

Рөхсәт ителергә тиешле эшләр башкарыла торган территория булса, эшләр башкару күрсәтелгән очраклар дип таныла:

- хәрби хәлдә;
- гадәттән тыш хәл режимында;
- террорчылыкка каршы операция үткәру зонасында;
- табигый бәла-каза нәтижеләрен бетерү зонасында һ. б.

7.2. Инженер-коммуникацион (Жир), ремонт һәм башка эшләр башкару тәртибе

7.2.1. Киләсе елда жир асты челтәрләрэн, корылмаларын төзү яки реконструкцияләү (подрядчы яки хужалык ысулы белән) буенча эшләр башкарылырга тиешле оешмалар, төзелеш яки реконструкция өчен билгеләнгән трассаларның сызымнарын кушып, киләсе елның 1 октябрэнә кадәр вәкаләтле органга планлы гаризалар тапшырырга тиеш.

7.2.2. Магистраль урамнарда, юлларда һәм мәйданнарда жир асты коммуникацияләрен салу һәм үзгәртеп коруның төп ысулы-төзекләндерелгән өслекне ачмыйча гына, ябык ысул.

Магистраль урамнарында, проспектларда, юлларда һәм камилләштерелгән мәйданнарда инженерлык коммуникацияләрен салу һәм яңадан коруның ачык ысулы вәкаләтле орган тарафыннан язма рәвештә бирелгән рөхсәт буенча гына рөхсәт ителә.

7.2.3. Автомобиль юлларының машина йөрү өлешендә автотранспорт хәрәкәтен вакытлыча чикләүне яисә туктатуны (урамны туктатып тору һәм ябу) таләп итә торган жир эшләрә бары тик вәкаләтле орган белән килештереп башкарыла.

7.2.4. Жир эшләрә башланыр алдыннан заказ бирүче яки эшләр житештерүче, жир эшләрә башланганчы бер тәүлек калгач, эшләр башкару урынына эксплуатация хезмәтләре һәм башка оешмалар, учреждениеләр һәм физик затларны, жир асты корылмалары булган яки башка объектлар булган вәкилләрне чакыртырга тиеш. Бу тәртип шулай ук жир эшләрә житештерүне Килештерү кәгазендә оешма яки жир эшләрә башкарылачак жир кишәрлегеннән файдаланучы физик затларны, шулай ук катнаш һәм параллель инженерлык челтәрләре, башка объектлар булган оешмаларны яки физик затларны чакырту зарурилыгы күрсәтелсә дә кулланыла.

7.2.5. Ордерда күрсәтелгән эксплуатация һәм башка оешмалар житәкчеләре үз вәкаләтле вәкилләрнен эш урынына килүен тәмин итәргә бурычлы. Бер үк вакытта жир асты корылмаларының, коммуникацияләрен һәм башка мөлкәтнең сакланышын һәм зыян китерүен кисәтү максатыннан, эшләрне башкаруның аерым шартлары төгәлләштерелә һәм язмача теркәлә.

Проектта күрсәтелмәгән жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары ачыкланган очракта, эшләр башкаруга комачауламаса да, жир эшләре башкару тыела. Ачылу урынына коммуникацияләр һәм корылмалар хужаларының вәкилләре чакырылырга тиеш. Бер үк вакытта коммуникацияләргә һәм корылмаларны зыяннан саклау буенча чаралар күрелергә тиеш. Кирәкле яклануны тәмин итү мөмкин булмаган очракта, эшләр элекке коммуникацияләргә һәм корылмаларның хужалары белән эшләү проектын килештергәнчегә кадәр туктатылырга тиеш.

7.2.6. Эшләр башланыр алдыннан оешма, юридик яки физик зат, эшләр башкару урынын санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп, типик киртәләр белән тәмин итәләр һәм ГОСТ нигезендә типик юл билгеләре белән жиһазлылар.

Кичке һәм төнге сәгатьләрдә коймаларда Россия Федерациясендә юл хәрәкәте кагыйдәләре белән каралган яктылыкны кире кайтаручы кисәтү билгеләре булырга тиеш. Юлларны ябуны таләп итә торган юлларда юл билгеләре куелганда, РФ ЭЭМ органнарында расланган схемалар буенча юл йөрү юллары билгеләнә. Караңгылык башлану белән аерылу урыннары яктыртыла.

7.2.7. Жир эшләре башкарганда тирә-юнь территориянең норматив санитар торышы, жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте иминлеге, йорт ишегалларына керү, барлык предприятиеләр һәм оешмаларга, торак, хезмәт, сәүдә биналарына, уку һәм балалар учреждениеләренә керү юллары эш хәлендә булырга тиеш. Траншеялар аша жәяүлеләр кичүе төзелергә яки жәяүлеләр өчен күперләр куелырга тиеш. Кышкы чорда алар даими рәвештә кардан һәм боздан арынырга һәм жир эшләре башкаручы оешма көче белән ком сибәргә тиеш. Ишегалларына (кварталларга) керүне тәмин итү мөмкин булмаган очракта, эшләр янғын сагы идарәсе, авария газ хезмәте, үзәк район хастаханәсенә Ашыгыч медицина ярдәме станциясе, Эчке эшләр органнары һәм авария хәлендәге һәм оператив хезмәтләре булган башка оешмалар белән килештерелергә тиеш.

Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте иминлеге, билгеләнгән таләпләргә үтәү өчен эшләр башкаруга рөхсәттә (ордерда) күрсәтелгән җаваплы зат җаваплы.

7.2.8. Эшләргә башкару вакытында жир эшләрен башкарган өчен җаваплы зат, эшләр башкаруга ордер, билгеләнгән тәртиптә килештерелгән техник проект, РФ Эчке эшләр министрлыгының Баулы районы буенча бүлеге белән килештерелгән юл хәрәкәте схемасы, эшләр житештерү проекты, шулай ук жир асты корылмалары һәм коммуникацияләр хужаларының күрсәтмәләре булган урында даими булырга тиеш.

7.2.9. Жир асты корылмаларын һәм коммуникацияләргә төзегәндә, ремонтлаганда һәм үзгәртеп корганда, түбә ябу эшләре коймаларын урнаштыру урыннары эшләр башкару проектында билгеләнә. Төзелеш материаллары һәм механизмнары киртәләп алынган участок чикләрендә булырга тиеш. Юл катламын тулысынча яңадан торгызылган соң гына түбә ябу эшләре урынын коймалап алырга тиеш.

7.2.10. Гамәлдәге жир асты инженерлык челтәрләренә, яшел утыртмаларның сакланышы өчен төзелеш яки ремонт-торгызу эшләрен башкаручы оешма җавап бирә. Күрше яки кисешүче коммуникацияләр зыян күргән очракта, алар элекке коммуникацияләргә эксплуатацияләүче оешма күрсәтмәсе буенча эш башкаручы оешма көчләре һәм чаралары белән кичекмәстән торгызылырга тиеш.

Жирлекнең үзәк урамнарында һәм майданнарында, Транспорт һәм жәяүлеләргә интенсив хәрәкәт итү урыннарында жир асты коммуникацияләргә төзү һәм реконструкцияләү эшләре (планнан тыш характердан тыш) төнге вакытта башкарылырга тиеш. Коймалар, грунт һәм материаллар иртәнге сәгать 7гә кадәр жыештырылырга тиеш.

7.2.11. Алына торган грунт коймалар чикләрендә саклана. Төзек булмаган территорияләрдә эшләр башкарганда, бер яктан, кире күмү өчен, траншеядан эшләнгән грунт саклау рөхсәт ителә. Жир эшләрен башкарганда юл һәм урамнарның машиналар йөрү өлешенә, жәяүлеләр тротуарларына, каралган газоннарга грунт салу тыела.

Эшләнгән юл киеме һәм төзелеш материаллары киртәләнгән урын чикләрендә яки махсус билгеләнгән урыннарда куелырга тиеш. Бордюр, дерн разбирается һәм билгеләнә, аның яраклылык өчен икенчел куллану. Эшләргә житештерүче шулай ук сүтелгән юл һәм тротуар

катламының, борт ташының, баскычларның һәм түшәм плитэләренен сакланышын тәмин итәргә бурычлы.

Юлның машиналар йөрү өлешенә төзелеш материалларын туплау тыела.

7.2.12. Транспорт магистральләренен, юлларның һәм урамнарның машиналар йөрү өлешендә, жаяүлеләр тротуарларында һәм башка төзекләндерелгән территорияләрдә, газоннарда, траншея һәм грунт чикләрендәгә каты өслекләрдә эшләр башкарганда Экология һәм табигый ресурслар буенча махсус вәкаләтле орган күрсәтелгән урыннарда гына эшләнә һәм тикшерелә.

Юл йөрү өлешенен һәм тротуарларның асфальт өслеген ачу проект һәм рөхсәт белән каралган чикләрдә һәм ачыла торган траншея күләмнәрендә башкарыла. Сүтелгән асфальт катламы (мәктәпләр) бер эш көне дәвамында чыгарылырга тиеш. 2 тәүлектән артык вакытка асфальт жәю рөхсәт ителми.

7.2.13. Урамнарда, юлларда, тротуарларда, майданнарда һәм башка төзекләндерелгән территорияләрдә түбәнә ябу эшләре түбәндәгә шартларны үтәү белән алып барыла:

- 1) эшләр житештерү проекты нигезендә кыска участкалар белән башкарылырга тиеш;
- 2) алдагы участкаларда эшләр, шул исәптән, торгызу эшләре һәм территорияне жыештыру эшләре тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә;
- 3) траншея киңлегенә, корылмаларның тышкы габаритларына карап, минималь булырга тиеш;
- 4) траншеялар һәм котлованнар бөтен тирәнлеккә беркетелергә яки гамәлдәгә Кагыйдәләр нигезендә жир эшләрен башкаруга тиеш.

7.2.14. Яңгыр һәм кар суларын ачу эшләре үткәрелә торган урыннарда һәм алар янәшәсендәгә территорияләрдә үткәрүне эшләр башкаручы оешма тәмин итәргә тиеш. Коеларны, яңгыр кабул итү рәшәткәләрен һәм лотокларны саклау өчен коеларга, яңгыр каршылыклары һәм лотокларга керү мөмкинлеген тәмин итүче агач щитлар һәм тартма кулланылырга тиеш.

7.2.15. Жир эшләрен гамәлдәгә инженерлык коммуникацияләреннән һәм алар белән киселешләрдән турыдан-туры якын жирдә житештерү тиешле санитар нормалар һәм кагыйдәләр, эшләр башкару кагыйдәләре һәм эксплуатация оешмаларының норматив документлары таләпләренә туры китереп башкарыла. Күрсәтелгән эшләр эшләр житештерүче, шулай ук урында грунт эшләү чикләрен кулдан билгели торган эксплуатация хезмәтләре хужаларының күзәтүендә башкарыла. Гамәлдәгә жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары янында, гамәлдәгә жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары белән килешмичә, жир механизмнарын, бәрү инструментларын (ломнар, кирка, клинья, пневматик инструментлар һ.б.) куллану, эшләргә оештыру проектында каралганнан кимрәк араларда экскаваторлардан файдалану тыела. Бу очракларда эшләр кулдан гына башкарыла. Жир эшләрен алып барганда туңган һәм каты грунтларда егыла торган Клин жайланмаларын газүткәргечләргә, терәк торбаүткәргечләргә, электрокабельләргә һәм башка жир асты коммуникацияләренә кадәр 5 метрдан да якына арада куллану тыела. Егыла торган Клин жайланмаларын торака якын урында куллану тыела.

Гамәлдәгә жир асты корылмаларына зыян китергән өчен жир эшләрен башкаручы оешмалар һәм физик затлар, шулай ук объектта бу эшләргә башкару өчен җаваплы вазыйфаи затлар җаваплы.

7.2.16. Эшләр башкарганда тыела:

- 1) РФ Эчке эшләр министрлыгы бүлегенә белән килешмичә генә юлларда эшләр башкару;
- 2) урамнарның якын-тирә участкаларын һәм яңгыр канализациясен чүпләү;
- 3) суүткәргеч торбалар, кюветлар һәм газоннар салу;
- 4) газ үткәргечләренен, жылылык трассаларының, электр тапшыру линияләрен һәм элемтә линияләрен саклау зоналарында материаллар һәм конструкцияләр туплау;;
- 5) Люк капкачларын, карау коеларын һәм камераларын, Көнчыгыш рәшәткәләрен һәм яңгыр кабул итү коеларын, юл буе лотокларын һәм кюветларын; жибәрү торбаларын һәм дренажларны, геодезия билгеләрен, юл йөрү өлешен һәм тротуарларны жир белән каплау;;
- 6) юлларны, тротуарларны һәм төзекләндерелгән территорияләргә траншеялардан, котлованнардан, коелардан су сибәргә. Су бу участкага гамәлдәгә яңгыр канализациясенә юнәлдерелергә яки шланг һәм лотокларга бүлөп бирелергә тиеш;

7) гамәлдәге жир асты корылмаларын, расланган проект белән каралмаган булса да, кызыксынган оешма һәм архитектура идарәсе һәм жирлекнең шәһәр төзелеше Идарәсе белән килештермичә, әгәр күрсәтелгән корылма житештерүгә комачауламаса да, гамәлдәге жир асты корылмаларын күчерү.;

8) гамәлдәге жир асты челтәрләре трассаларында нинди дә булса корылмаларны һәм корылмаларны урнаштыру;

9) яшел үсентеләрне кисү һәм сүтү һәм тамыр системасын законнарда билгеләнгән тәртиптә сүтү өчен рөхсәт бирмичә ачыклау.;

10) авыл жирлеге урамнары буенча транспорт һәм машина чабу;

11) жир асты коммуникацияләре чыгу юлы булмаган, геодезия хезмәте тарафыннан контроль-башкару төшерү эшләре башкарылганчы салынган траншеяларны (кабель, торбаларны жәю өчен) салу.;

12) төзелеш объектларын, инженерлык жир асты коммуникацияләрен кабул итү һәм Вәкаләтле органда килештерелгән башкарма схеманы үтәмичә ордерны ябу.

7.2.17. Яшелләнделерелгән территориядә жир эшләрен башкарганда оешма, предприятие, учреждение яки ерткычларны житештерүче физик затлар бурычлы:

1) яшелләнделерелгән территориядән файдаланучылар һәм вәкаләтле орган белән яшел үсентеләр зонасында төзелеш эшләрен башларга һәм аларның тәмамлануы турында ике көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә.;

2) төзелеш материалларын сакларга һәм машиналар кую урыннарын газоннарда урнаштырмаска, шулай ук агачтан 2,5 м һәм куаклардан 1,5 м ераклыкта урнаштырмаска. Ягулык материалларын туплау агач һәм куаклардан 10 метрдан да ким булмаган күләмдә башкарыла;

3) яшел үсентеләр төзелеш материалларына су сибмәскә һәм пычратмаска;

4) керү юллары һәм күтәрткеч краннар урнаштыру урыннары утыртмалардан читтә урнашырга һәм агачларның билгеләнгән киртәләрен бозмаска.;

5) эш зонасында тамыр системасы агачлар һәм куаклар житештерергә түбәнрәк урнашкан төп скелетных тамырлар түгел повреждая тамыр системасы;

6) жир эшләрен башкарганда жирнең өске уңдырышлы катламын төшерергә, буртларга һәм сакларга һәм аны бирелгән урыннарда, алга таба табигать саклау чараларын үткәреп, аларны чыгаруны һәм бозылган жирләрне яңадан торгызуны тәэмин итәргә.;

Щитлар агач кәүсәсеннән 0,5 м ераклыкта өчпочмаклы, шулай ук 0,5 м радиуслы өчпочмак тирәсендә агач түшәлергә тиеш.;

8) шәһәр юлларын, мәйданнарны, ишегалларын, тротуарларны һ. б. асфальтлаганда һәм асфальтлаштырганда, 2 метр диаметрлы буш пространствоны агач тирәли, алга таба тимер-бетон рәшәткә Яки Башка каплам урнаштырып, 2 метр диаметрлы калдырырга.;

9) кабель, канализация торбалары һәм башка корылмалар салганда траншеялар казуны кәүсәсеннән 15 см. га кадәр, кәүсәсенә калыңлыгы 15 см. дан да ким булмаган арада, куаклардан - 3 м. дан да ким булмаган санда, һәр скелет тармагы нигезеннән 1,5 м. га кадәр, агач кәүсәсеннән - 15 см. га кадәр, куаклардан-1,5 м.;

10) юлларны, тротуарларны һәм башка корылмаларны реконструкцияләгәндә һәм төзегәндә гамәлдәге үсентеләр тирәсендә 5 см дан артык булган очракта, аларны киметкәндә яки арттырганда, вертикаль билгеләргә үзгәртүгә юл куймаска. Тамыр системасын салу яки тапшыру котылгысыз очракларда, проектларда һәм сметаларда агачларның нормаль үсеш шартларын саклау өчен тиешле жайланмалар каралган;

11) төзелеш эшләрен башкарганда, вәкаләтле орган күрсәткән урыннарда грунтны табигать саклау чараларын үткәргүгә һәм бозылган жирләрне яңадан кайтаруны тәэмин итәргә.

7.3. Авария хәлендәге эшләргә башкару һәм аларның нәтижәләрен бетерү тәртибе

7.3.1. Аварияләргә бетергәндә (авария телефонограммасы буенча) авария хәлендәге хезмәтләргә инженерлык челтәрләрендә казу эшләрен бер тәүлек эчендә башкару өчен ордерны алдан рәсмиләштермичә башкарырга рөхсәт ителә.

7.3.2. Жир асты корылмаларында, инженерлык коммуникацияләрендә авария хәле туганда яки аларны эксплуатацияләү барышында яисә аларның нормаль эшләвен бозуга яки

бәхетсезлек очрактары өчен алшартлар барлыкка килүгә бәйле рәвештә төзелеш эшләре алып барылганда, күрсәтелгән инженерлык корылмаларын һәм коммуникацияләрен эксплуатацияләүче оешма кичекмәстән авария хәлен бетерү өчен урынга, җаваплы зат җитәкчелегендә үзенә хезмәт таныклығы һәм авария хезмәте наряды булган авария бригадасын җибәрергә тиеш., аварияне бетерү өчен гариза яки телефонограммасының күчermәсен авария турында һәм керешергә аварияне бетерү һәм аның нәтижеләрен бетерү. Авария эшләре аны тулысынча бетергәнчегә кадәр өзлексез режимда алып барыла.

7.3.3. Казу эшләре башланганчы, авария бригадасын җибәрү белән бер үк вакытта, эксплуатацияләүче оешма авария турында вәкаләтле органга, эшләргә үткәрү урыны турында шәхси мәгълүматларга хәбәр итәргә, шулай ук инженер корылмаларынан файдаланучы оешманың телефон программасы, РФ Эчке эшләр министрлыгы бүлгегә (юлны чикләү яки ябу кирәк булганда) авариясе турында хәбәр итәргә, яшелләнделерелгән территориядә аварияле эшләр башкарганга вәкаләтле органга хәбәр итәргә тиеш.

Җир эшләрен башкарганга, янәшәдә урнашкан челтәрләрнең сакланышын тәмин итү өчен, эшләр җитештерүче алар урынына җир асты коммуникацияләре булган эксплуатация оешмалары вәкилләрен чакыртырга тиеш.

Авария турында хәбәр алынганнан соң, инженерлык коммуникацияләре һәм җир асты корылмалары белән чиктәш оешмалар җитәкчеләре авария урынына җаваплы вәкилләрне вакытында килергә һәм булган коммуникацияләрнең һәм корылмаларның сакланышын тәмин итү өчен кирәкле шартлар турында язмача күрсәтмәләр бирергә тиешләр.

7.3.4. Авария хәлендәге ачышка (ордер) рөхсәт эшләре башлану белән бер үк вакытта рәсмиләштерелә. Әгәр авария эш вакытында яки ял көнендә килеп чыккан икән, рөхсәт киләсе эш көне белән рәсмиләштерелә.

Эшләргә башкаручы оешма аварияне вакытында бетермәгән һәм территорияне төзекләндермәгән өчен, шулай ук ордерны рәсмиләштермәгән очракта гамәлдәге законнар нигезендә җавап тотат.

7.3.5. Инженерлык коммуникацияләрендә аварияләргә бетерү өчен торгызу эшләренә дәвамлылыгы җәйге чорда өч тәүлек һәм кышкы чорда биш тәүлек тәшкил итәргә тиеш.

7.3.6. Эшләр башкару өчен җаваплы кешеләр һәм транспорт хәрәкәте иминлеген, янәшәдәге җир асты һәм җир өсте корылмаларының сакланышын тәмин итәргә, кирәкле киртәләргә, юл билгеләргә, күрсәткечләргә, яктырткычларны, мәгълүмат щитларын тиешенчә карап тотарга тиеш; кирәк булган очракта, эшләр турында халыкка һәм җитештерү предприятиеләренә масса күләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр ителә.

7.3.7. Җир асты коммуникацияләрендә аварияләргә бетергәннән соң юлларны, тротуарларны торгызу эшләре тәмамланганнан соң, 7.4.11 п. белән каралган очрактардан тыш, 10 көннән дә соңга калмыйча гамәлгә ашырыла. Бу чорда урамнарның һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен каплау урыннарында карап тоту оешма, предприятие, учреждение, капламаларны ачучы физик затка йөкләнә. Төзекләндерү эшләре территориянең беренчел торышына туры китереп тулы күләмдә башкарыла.

7.3.8. Авария-торгызу эшләргә үткәрү объекты төзекләндерү һәм юл-ремонт эшләренә факттагы үтәлешен һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң, эшләргә башкаручы оешма вәкилләре, территория хужасы, вәкаләтле орган, шулай ук РФ Эчке эшләр министрлыгы бүлгегә вәкилләргә катнашында (Әгәр эшләр машиналар йөрү өлешендә башкарылган булса) контрольдән төшерелә.

7.3.9. Авария хәлендә дип планлы эшләр башкару тыела. Мондый гамәлләрдә гаепле эшләргә башкаручылар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

7.3.10. Авария булган инженерлык челтәрләрнең хужалары ике ел дәвамында төзекләндерү торышы өчен җаваплы.

7.3.11. Гамәлдәге җир асты корылмаларына һәм коммуникацияләргә зыян китергән өчен эшләргә башкаручы оешмалар һәм аларны җитештерү өчен җаваплы зат җаваплы.

7.4. Җир эшләргә башкарганнан соң торгызу эшләргә

7.4.1. Оешма, предприятие, учреждение, физик зат, түбә ябу эшләргә башкаручы шәхси эшмәкәр бозылган газоннарны, яшел үсентеләргә, балалар һәм спорт майданчыкларын, кече

архитектура формаларын, борт ташын һәм юл йөрү өлешенең яки тротуарның бөтен киндлеген сыйфатлы һәм сыйфатлы итеп торгызырга тиеш.

7.4.2. Урамнарда, тротуарларда һәм мәйданнарда траншеялар һәм котлованнар салу вәкаләтле орган вәкиленең техник контроле астында башкарыла. Булган коммуникацияләр белән кисешкән урыннарда траншеяларны салу элегә жир асты коммуникацияләреннән файдаланучы оешма вәкилләре катнашында башкарыла. Эшләр башкару өчен җаваплы зат траншея һәм котлованнар сала башлау вакыты турында вәкаләтле органга һәм тиешле оешмаларга үз вакытында хәбәр итәргә тиеш.

7.4.3. Әгәр ачылыш камилләштерелгән катламда башкарылган булса, траншея һәм котлован салу каток белән катламлы ком-гравий катнашмасы һәм аннан соң су сибеп торырга тиеш. Зонада камил булмаган капламаларны ачканда, траншея һәм котлованнар салу жирле грунт тарафыннан каток белән тыгызланган һәм аннан соң су сибелгән.

7.4.4. Материалларны туплауның сыйфаты һәм тыгызлыгы турында төзекләндерү буенча эшчәнлекне контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затлар акт төзи. Траншеяларны кондицион булмаган грунт белән күмгәндә, тиешле дәрәжәдә тыгызланмыйча яки башка технологик нормаларны бозмыйча салуның сыйфатына техник контроль ясаучы зат эшне туктатырга, акт төзәргә һәм аны административ хокук бозу турында беркетмә төзәргә вәкаләтле затларга тапшырырга хокуклы.

7.4.5. Урамнарның һәм тротуарларның машиналар йөри торган өлешенә киредән салам катлам түшәлгән ком (су сибү), кышкы вакытта Таллы ком белән каплана. Яшел зонаны (газоннарны) яңадан торгызу (кире каплау), аерманың өске катламын торгызу бары тик үсемлек грунты белән генә башкарылуын исәпкә алып башкарылырга тиеш. Аның түшәлгән урыннарында үсемлек грунтының калыңлыгы 30 см дан да ким булмаска тиеш.

7.4.6. Траншларны башкарма фотога төшкәнче салып кую рөхсәт ителми.

7.4.7. Урамнарның машиналар йөрү өлеше, йөрү юллары, шулай ук тротуарлар астында эшләр башкарганда, капламаларны торгызу турыдан-туры линияләр, параллель һәм перпендикуляр юллар һәм тротуарлар аша, юллар буенча траншеядан ике якка да 20 сантиметрга капламның зарарсыз өлешен һәм бораулау җайланмасын ачкан вакытта тротуарлар буенча 15 сантиметр һәм зыян күргән өслекнең бөтен киндлегенә-экскаватор ачкан вакытта 20 һәм 15 сантиметр. Шулай ук вакытта иске асфальтобетон киселә, чистартыла, вертикаль диварлар һәм нигез өслеге битум белән юыла.

7.4.8. Торгызу эшләреннән соң грунт, материаллар, конструкцияләр, төзелеш чүп-чары һәм киртәләрне җыештыру мәжбүри.

7.4.9. Юл катламнарын торгызу өчен түбәндәге сроклар билгеләнә:

- магистральләрдә, скверларда, паркларда, җәяүлеләр сукмакларында, шулай ук зур хәрәкәттәге Транспорт һәм җәяүлеләр урыннарында торгызу эшләре төзелеш оешмасы тарафыннан траншея салынганнан соң кичекмәстән башланырга тиеш;

- калган очракларда-траншея салганнан соң 2 тәүлек эчендә.

7.4.10. Юл катламының гамәлдәге катламын торгызу ел әйләнәсе алып барыла. Көзгә-кышкы чорда (IV - I кварталлар) эшләр башкарганда эшләр житештерүче зыян күргән урынны кардан һәм боздан тулысынча чистартырга, юл катламының аскы катламын торгызырга һәм аның торышын кышкы чор дәвамында күзәтеп торырга тиеш; жылы чорда, эмма 25 апрельдән дә иртәрәк түгел, асфальт-бетон катламын торгызырга тиеш. Асфальт-бетон катламнарын торгызуның технологик эзлеклелеге тышкы һава температурасы +10 °С-көз, +5 °С-язын башкарылырга тиеш. Асфальт-бетон катламнарын торгызу мөмкин булмаган очракта, аларны тимер-бетон плитәләрдән җыелма катламнарга алыштыру рөхсәт ителә.

7.4.11. Көзгә-кышкы чорда (IV - I кварталлар) тотрыклы тискәре температуралар килеп чыкканда, бозылган төзеклекне торгызу, эшләрне башкару мөмкинлеге булмау сәбәпле, вакытлыча схема буенча башкарыла һәм киләсе елның 1 июненә кадәр тулысынча торгызылырга тиеш, ә Ордерның гамәле гарантия хаты һәм торгызу эшләре графигы нигезендә озайтыла.

7.4.12. Грунт утыртылган яки торгызылган өслек деформацияләнгән очракта, ике ел дәвамында кабат эшләрне ачкан оешма башкара, ул барлык дефектларны үз хисабына

кичекмәстән бетерергә яки подрядчы тарафыннан аның үтәлешен финансларга һәм файдалануга тапшырырга тиеш.

7.4.13. Жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары карау коеларының люкларын (капкачларын) һәм яңгыр алгычларын юл катламнары дәрәжәсендә урнаштырырга һәм карап тотарга тиеш. Билгеләнгән таләпләргә туры килмәсә, Люк биеклеге СНиП төзәтү тиешле органнарның беренче таләбе буенча 48 сәгать эчендә башкарылырга тиеш. Карау һәм яңгыр кабул итү коеларының ачык люклары, камералары һәм коеларның жимерелгән люклары булу рәхсәт ителми. Аларны алыштыру булырга тиеш үткәрелгән 2 сәгать дәвамында, тиешле органнары таләпләре.

Жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары карау коесын ремонтлаганда аның конструктив элементларын гына түгел, аңа янәшәсендәге люкның тышкы ягынан 20 см радиуста да ким булмаган асфальт катламын торгызырга тиеш.

7.4.14. Төзекләндерү (юл өслеген, яшел үсентеләрне һ. б.) торгызу эшләрен башкару мөмкинлеге булмаганда, оешма, предприятие, юридик һәм физик зат үз көче белән элге эшләрен башкару өчен махсус оешмалар белән килешү төзәргә тиеш. Бу очракта элге килешү эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштергән вакытта вәкаләтле органга тапшырыла.

Килешү төзү төзекләндерү элементларын торгызган өчен эш башкаручы оешмадан җаваплылыкны төшерми.

Шәһәр төзелеше элементларын (яшел зоналар, тротуарлар, борт ташларын) саклау мөмкин булмаган очракта, төзелеш заказчысы үз хисабына торгызуны башкара.

7.4.15. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, юридик һәм физик затлар тарафыннан башкарыла торган эш урамнарны, тротуарларны, җәяүлеләр юлларын, газоннарны, квартал эчендәге, ишегалды һәм башка территорияләренә тулысынча төзекләндергәннән соң тәмамланган дип санала.

7.4.16. Икенче көнне, төзекләндерү эшләре тәмамланганнан соң, заказчы подрядчы оешма белән берлектә, вәкаләтле орган вәкилләренә, территория хужаларына төзекләндерелгән юл өслекләре, газоннар һәм башка төзекләндерү элементларын тапшырачак. Эшләрен тәмамлау датасы дип бозылган төзекләндерү, газоннарны һәм юлларны каплату турында актка кул кую датасы санала.

7.4.17. Урамнарда һәм майданнарда жир эшләрен башкарганда элге Кагыйдәләренң бозылуын контрольдә тотучы контрольлек итүче органнар, ордерда куелган шартларны үтәмәү, юл катламнарына һәм яшел үсентеләренә сыйфатсыз итеп салып кую, үз белдегән белән ачу яки башка бозуларны (техник проект, эшләр башкару проекты) ачыклау очрагында эшләрен туктатып торырга һәм законда каралган тәртиптә гаеплеләренә җаваплылыкка тарту өчен вәкаләтле органга тәкъдим җибәрергә хокуклы.

7.5. Гамәлдәге жир асты корылмаларын бетерү

7.5.1. Әгәр жир асты корылмасы тузган яки башка корылма белән алыштырылган булса, челтәрдән өзәлөп, ул грунттан чыгарылырга һәм акт белән рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Гамәлдәге жир асты корылмаларын чыгару буенча эшләренң шактый зур бәясә булганда, алар түбәндәге шартларны мәҗбүри үтәгәндә грунтта калдырылырга мөмкин:

1) коелар 1 метрдан да ким булмаган күләмдә сүтеләргә һәм җентекләп тыгызланган ком салынган булырга тиеш, ә капкачлар, рәшәткәләр һәм башка җиһазлар төшерелгән булырга тиеш;

2) 300 мм диаметрлы торбаүткәргечләренң ял һәм керү тишелешләре кое һәм камераларда тыгыз ясала;

3) зур күләмле кирпич һәм бетон жир асты корылмалары таш материаллар белән тыгыз итеп ныгытыла яки ком белән күмелә.;

4) газүткәргечләр өзәлө һәм сатыла;

5) электрокабельләре ябылырга тиеш.

7.5.2. Күрсәтелгән барлык чаралар да элге корылмаларның башкарма чертежларында чагыла, алар акт белән бергә вәкаләтле органга тапшырыла.

7.6. Ордерны ябу тәртибе

7.6.1. Эшләр тәмамланганнан соң, жир эшләрен башкаруга ордер алган оешма, предприятие, учреждение, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар вәкаләтле органга түбәндәге документларны тапшырырга тиеш::

- 1) жир эшләренә ордерның үзенчәлекле ордеры белән кызыксынган оешмаларның тамгалары, алар белән килешенгән Ордер ачылган вакытта;
- 2) бозылган төзекләндерү һәм юлларны һәм жәяүлеләр тротуарларын тулысынча торгызу турында акт;
- 3) объектны эксплуатациягә кабул итү турында дәүләт комиссиясе акты (яна төзелеш, реконструкция);
- 4) фоторәсемнәр урыннар ачу соң торгызу бозылган төзекләндерү;
- 5) вәкаләтле орган белән килештерелгән яңа салынган һәм реконструкцияләнган инженерлык челтәрләрен һәм объектларны электрон рәвештә төшерү. ;
- 6) калдыклар барлыкка килү турында-калдыкларны махсус оешмаларга тапшыру актлары;
- 7) яшел үсентеләрне сүткәндә, күчереп утыртканда яисә зыян күргән очракта - компенсация яшелләндерү буенча башкарылган эшләр актлары, яшел утыртмаларның үсеп китүе актлары. Компенсация яшелләндерү үткәрелмәгән очракта-яшел үсентеләрне сүткән өчен акчалата компенсация түләүне раслаучы түләү документлары;
- 8) бирелгән рөхсәттә күрсәтелгән шартларны һәм срокларны үтәү.

7.6.2. Башкарылган эшләренә кабул итү һәм төзекләндерү эшләрен кабул итү контрольлек итүче органнар: вәкаләтле орган, территория хужасы, РФ ФМ бүлеге (машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарда эшләр башкарганда) һәм эш житештерүче вәкиле тарафыннан имзаланган акт белән рәсмиләштерелә.

7.6.3. Ачылу урынына чыгып тикшерелгәннән соң, теркәү кенәгәсендә ордерны ябу турында билге куела. Документлар белән Ордер архивта ике ел дәвамында саклана.».

2. «Кызыльяр авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү, чисталык һәм тәртип кагыйдәләре кушымталар өстәргә № 1, №2, №3, №4 кушымта нигезендә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге адрес буенча бастырып чыгарырга: www.pravo.tatarstan.ru сайттагы яңалыклар Баулы муниципаль районы Кызыльяр авыл жирлегә http://bavlu.tatarstan.ru/rus/kzil_yarskoe/htm.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Кызыльяр авыл жирлегә Советының экологик куркынычсызлык, жир реформасы һәм халыкның тормыш-көнкүрешен тәэмин итү мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Башлык, Совет Рәисе
Кзыльяр авыл жирлегә башлыгы

Э.А. Сафина